

בס"ד. משיחות ש"פ ויקרא, פ' החודש, ר"ח ניסן ה'תנש"א.

ברא אלקים לעשות, ובשלישית קורא המפטיר⁵.

ובכמה שנים שקביעותם באופן מיוחד מוציאים שלשה ספרים פעם נוספת – כקביעות שנה זו שר"ח ניסן חל בשבת⁶ (ועד"ז בשנים שחל ר"ח

א. ביום הש"ק זה ישנו חידוש מיוחד – שמוציאים שלשה ספרי תורה¹ "ראש חודש ניסן שחל להיות בשבת מוציאים שלשה ספרים, קורין סדר היום (פרשת השבוע) בראשון, וענין ראש חודש בשני, והחודש הזה בשלישי"².

ובהקדמה – שהוצאת שלשה ספרים לקרא בהם הר"ע של חידוש, שהרי, בדרך כלל מוציאים וקורין בס"ת אחד, ו"אם יצטרכו לקרות שני ענינים מוציאים שני ספרי תורה"³, כמו בשבת ר"ח, ובכל יום טוב, ורק לעתים נדירות (כשצריכים לקרות שלשה ענינים) מוציאים שלשה ספרים:

הפעם היחידה בכל שנה ("אחת בשנה") שמוציאים שלשה ספרים היא בשמחת תורה⁴: "מוציאים שלשה ספרים, וקורין באחד וזאת הברכה עד סוף התורה, ובשני בראשית עד אשר

(5) (טו) שו"ע או"ח (ס"ט) תרס"ו (ו) ר"ס תרס"ט. – ולהעיר, שברמב"ם לא הובא ע"ד הוצאת ג' ס"ת בשמחת, אלא רק ב' ס"ת, פרשת ואת הברכה, וקרבת היום (שם פ"ג הי"ב"ד), וטעם הדבר – כי הקריאה הדהחלת פרשת בראשית אינה מעיקר הדין, אלא ש"רגילין להתחיל מיד בראשית, כדי שלא יהא פתוח פה לטשן לקטרג לומר כבר סיימו אותה ואינם רוצים לקרותה עוד" (טור שם). וראה הערה הבאה.

(6) ויש לומר, שיש מעלה בהקריאה בג' ס"ת בשבת ר"ח ניסן לגבי שבת ר"ח טבת ואדר – כי, הטעם שבמקרא דר"י נפחא נתפרש ר"ח טבת ואדר (ולא ניסן), הוא, משום ש"צריכא, דאי איתמר בהא וכו'" (מגילה שם. וראה תוד"ה חדא), משא"כ ר"ח ניסן שאין צורך לפרשו, כי "כש"כ הוא מהגן, דתמן (בר"ח טבת ואדר) המפטיר קורא ההפטר מענינו של המפטיר (חנוכה ושקלים) אף שאינו שייך לשבת ר"ח. אבל כאן (בר"ח ניסן) .. גם בהפטר של פרשת החודש כתיב ובשבתות ובחדשים יבוא כו' להשתחוות לפני ה'", כבהפטר דשבת ר"ח שאין שם רק פסוק "והי' מידי חודש בחדשו ושבת בשבתו כו' להשתחוות לפני" (אור שמח לרמב"ם). ועד"ז י"ל גם בנוגע להקריאה בג' ס"ת בשמחת – שכיין שאינה מעיקר הדין (כנ"ל בהערה שלפניו), אלא כתוצאה מהמנהג לשמוח בגמרה של תורה" (שלא יוכל להתפרש באופן בלתי-רצוי ח"ו), י"ל, שהטעם שלא נתפרש בספרו של הרמב"ם הוא מצד גודל העילוי שאינו יכול להתפרש בתושב"ע, ע"ד המבואר בנוגע למנהג ד"הקפות" בהשמחה לגמרה של תורה בשמח"ת* (ראה לקו"ת דרושי סוכות פ, ג. ובכ"מ).

(1) ולהעיר, שחידוש זה נראה בגלוי לכאור"א מבני שבאים לבית-הכנסת, כולל גם קטני קטנים, שעוד לפני שמגיעים לכלל הבנה, רואים שמוציאים שלשה ספרים, ולא עוד אלא שמונשקים כל שלשת הספרים, וב' פעמים, הן בעת הוצאתן מארון הקודש (והולכתן להבימה שבבית הכנסת לקרוא בהם), והן בעת הכנסתן לארון הקודש, כמנהג ישראל.

(2) רמב"ם הל' תפלה פ"ג הכ"ג. – וראה בכס"מ, שדין זה נלמד מהמקרא דר' יצחק נפחא (מגילה כט, ב) בנוגע לר"ח טבת ור"ח אדר. ולהעיר, שגם בטושו"ע נתפרש ע"ד הוצאת ג' ס"ת רק בר"ח טבת שחל בשבת (אור"ח סו"ס תרפ"ד), ובר"ח אדר שחל בשבת (שם ר"ס תרפה), ולא נתפרש בנוגע לר"ח ניסן שחל בשבת*, כמגילה שם. וראה לקמן הערה 6.

(3) שם פ"ב הכ"ג.

(4) נוסף על הוצאת כל ספרי התורה שבארון הקודש בעת ההקפות דשמע"צ ודשמח"ת.

(* משא"כ ב"ש"ע – שהובא בו גם המנהג דהקפות (רמ"א או"ח שם).

(* ובאור שמח לרמב"ם שם: "ובשו"ע נשמט").

טבת⁷ או ר"ח אדר בשבת⁸.)

ועילוי נוסף בשנה זו (גם לגבי כמה שנים שבהם חל ר"ח ניסן בשבת) מצד הקריאה ד"סדר היום" בפרשת ויקרא⁹ – שנוסף על השייכות דפרשת החודש¹⁰ להקריאה דר"ח (בכל ר"ח ניסן שחל בשבת), כיון שמצות קידוש חדשים נאמרה בפסוק "החודש הזה לכם"¹¹, שייכת פרשת החודש (שבה מדובר אודות ר"ח ניסן) גם לפרשת ויקרא – שנאמרה בר"ח ניסן¹², היינו, שבשנה זו מודגש בגלוי הצד השווה דהקריאה בכל השלשה ספרים, שכולם שייכים לפרשת החודש, ר"ח ניסן¹³.

(7) ובשנת העיבור – כשר"ח טבת חל בשבת חל גם ר"ח ניסן בשבת (ככהקביעות דשנה הבעל"ט).
(8) "ראש חודש אדר שחל להיות בשבת מוציאין שלשה ספרים, הראשון קורא בו סדר היום, והשני קורא בו ענין ראש חודש, והשלישי קורא בו כי תשא". וכן "ראש חודש טבת שחל להיות בשבת מוציאין שלשה ספרים, הראשון קורא בו סדר היום, והשני קורא בו ענין ראש חודש, והשלישי קורא בו ענין חנוכה" (רמב"ם שם הכ"ג ד).
(9) משא"כ בשנת העיבור, שבר"ח ניסן שחל בשבת קורין פרשת תוריע.

(10) בספר השלישי – סיום וחזרתם הקריאה דכל השלשה ספרים ("הכל הולך אחר החיתום"), ומפטידין בהפטרת פרשת החודש דוקא.
(11) בא יב, ב. וראה רמב"ם ריש הל' קידוה"ח.
(12) כפשוטו הכתובים "ויהי בחודש הראשון גו" באחד לחודש (ר"ח ניסן) הוקם המשכן" (פקודי מ, יז), "ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן" (שם, לה), ובהמשך לזה "ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד" (ראה גם תנחומא ריש פרשתנו. ספרי זוטא ונשא ז, יא. לקו"ה ריש פרשתנו), וכן המשך הפרשה בפרטי דיני הקרבנות, והמשכם בפרשת צו, עד לפרשת שמיני*, שמיני למילואים, הוא ר"ח ניסן (וראה גם לקו"ה ש"ח ע' 11. סה"ש תשמ"ט ח"ב ע' 9-10. ושו"נ).

(13) ועד"כ בהפטרה דפרשת החודש – שנוסף לכך שנתפרש בה גם ענינו של ר"ח (כמ"ש יחזקאל מו, אג) "וביום החודש יפתח גו", "והשתחוו עם הארץ גו' בשבתות ובחדשים וגו'", "וביום החודש פר

ב. ויש לבאר תוכן הלימוד והוראה בעבודת האדם לקונו מהענין דהוצאת שלשה ספרי תורה ביום הש"ק זה – ע"פ הידוע שבכל ענין¹⁴ יש לימוד והוראה בעבודת ה', ועאכו"כ בענין עיקרי וחשוב כהוצאת שלשה ספרי תורה.

ובפרטיות יותר:

כדי להבין תוכן הענין דהוצאת שלשה ספרי תורה בר"ח ניסן שחל בשבת בשנים מיוחדות, יש להקדים תחילה תוכן הענין דהוצאת שלשה ספרי תורה בכל השנים (בשמחת תורה), ולאח"ז יש לבאר ההוספה בשנים מיוחדות שבהם מוציאים שלשה ספרי תורה גם בר"ח ניסן (כשחל בשבת).

ובהקדם המדובר כמ"פ שגם הענינים שהם "אחת בשנה" מהווים לימוד והוראה ונתנית-כח בכל השנה כולה¹⁵, ועד"כ בנדר"ד, שהוצאת שלשה ספרי תורה בשמח"ת שייכת ופועלת בכל השנה כולה¹⁶, וכך הוצאת שלשה ספרי

בן בקר גו"*)*, מדובר בה אודות קרבנות הנשיא***, ובוה מרומז הקשר והשייכות לפרשת השבוע, שקרוב לסיימה מדובר גם אודות קרבן דנשיא***.

(14) אפילו בעניני העולם, ועאכו"כ בעניני תומ"צ, כמ"ש (ואתחתו נ, כד) "ויצונו ה' לעשות את כל החוקים האלה ליראה את ה' גו".

(15) ומרומז גם בהלשון "אחת בשנה" – שה"אחת" נמשך וחודר (בכל השנה).

(16) ובפרט ע"פ הידוע שמועדי חודש תשרי, אותיות רשית, הם מועדים כלליים שנמשכים

(* גם לולי הוספת פסוק ראשון ואחרון מהפטורת שבת ר"ח.

** ובכמה ק"ק (כמנהג האשכנזים) מוסיפים בהתחלת וסיום ההפטורה בפסוקים (שלפני ולאחרי פרטי הענינים ד"בראשון באחד לחודש גו") שבהם מדובר אודות הנשיא. — ולהעיר ש"כה מנהג רבותינו נשיאנו לאחרי קבלת הנשיאות.

*** ולהעיר, שבנוגע לקרבנות הנשיא שבהפטורה מביא רש"י (מה, יז) ב' דעות: "הנשיא הזה בכהן גדול מדבר .. במלך מדבר", ובפרשת השבוע מדובר אודות נשיאם — קרבן ד"כהן המשיח" (ד, ג). וקרבן דנשיא" (מלך) (ד, כב).

(* להעיר מהשייכות ל"שמיני עצרת", שבו מוציאים ג' ס"ת (באי" — בו ביום שהוא גם שמח"ת, ובחול" — למחרתו, ביום שני של גלויות (שוש"ע שבהערה 5)).

"ויהי בנסוע הארון") מהוה נתינת-כח²⁴ לכללות העבודה²⁵.

ומזה מובן גודל העילוי שבהוצאת שלשה ספרי תורה – שהנתינת-כח לכללות העבודה שבהוצאת ספר תורה ("ויהי בנסוע הארון") היא באופן של חזקה ("בתלת זימני הוי חזקה"²⁶), תוספת כח וחיוזוק בכללות העבודה²⁷.

וע"ט), כיון שהכוונה היא גם ובעיקר להפיכת הרע לקדושה, שנין זה בא לאחרי שלימות העבודה דע"ט. וראה לקמן סי"ז.

24) ויש לומר, שבנתינת-כח ד"בנסוע הארון" נכללת גם הברכה בעניני פרנסה (שע"ז) ויכל לעסוק בעבודת ה' מתוך מנוחה, ללא דאגות וטרדות הפרנסה) – דכיון שכשנגזר הארון נגזרה עמו צנצנת המן (יומא ורמב"ם שם), מובן, שהנתינת-כח ד"בנסוע הארון" (ברותיות), גם לאחרי שנגזר קשורה גם עם צנצנת המן, שממנה ועל ידה נמשכת הברכה בפרנסה*, כמ"ש (בשלה טו, לבי-לג ובפרש"י) "קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העומר מן והנתן אותו לפני ה' (לפני הארון)** למשמרת לדורותיכם", "ראו בזה נתפרנסו אבותיכם, הרבה שלוחין יש לו למקום להכין מזון ליראיו", ולכן אין צורך ואין תועלת בטירחא יתירה, כמו במן ש"לא העדיף המרבה והממעיע לא החסיר" מ"עומר לגלגלת" (שם, ט), ובו נכללו "כל מעדני עולם***" (במדב"ר פ"ז, ד).

25) וכמודגש גם בהמשך התפלות לאחרי "ויהי בנסוע הארון" – "אנא עבדא דקודשא בריך הוא דסגינא קמי' כו", "אב הרחמים כו" ויעזר ביצר הרע מן הגשואים כו".

26) ב"מ קו, רע"ב. וש"י.
27) ויש לקשר זה עם הטעם הפשוט הווצאת שלשה ספרי תורה "מפני טורח הציבור, שלא יטריח עליהם להיות עומדים עד שיגלול ספר תורה"

(* ולהעיר מפתגם אדמו"ר מהר"ש שפרנסה בזמן הזה הוא בדוגמת ה"מן", "לחם מן השמים" (ראה טה"מ תרנ"א ע' קצו. ועוד).

** להעיר ש"לא נאמר מקרא זה עד שנבנה אוהל מועד" (פרש"י שם) – בר"ח ניסן.

*** ועפ"ז יש לבאר השייכות דצנצנת המן **להארון** – כיון שבארון ה' גילוי אלקות שלמעלה ממדידה והגבלה. עד שמקום הארון אינו מן המדה (יומא כא, טע"א. וש"י). ודוגמתו במן, שה"עומר לגלגלת" ה' למעלה ממדידה והגבלה. הן בכמות, שהושוו בו ה"מרבה" וה"מעט", והן באיכות, שנכללו בו כל מעדני עולם.

תורה בר"ח ניסן¹⁷ שחל בשבת שייכת ופועלת בכל השנה כולה¹⁸, ולא עוד אלא שפועלת גם בשאר השנים שקביעותם שונה, שגם בהם ישנו הלימוד והוראה ונתינת-כח מהוצאת שלשה ספרי תורה בר"ח ניסן שחל בשבת, נוסף על הלימוד והוראה ונתינת-כח מהוצאת שלשה ספרי תורה בשמח"ת שבכל שנה, כדלקמן.

ג. תוכן הענין הווצאת ספר תורה (ועאכו"כ שלשה ספרי תורה) מובן מהתפלות שאומרים בעת פתיחת הארון, שהתחלתם בפסוק¹⁹ "ויהי בנסוע הארון גו", "ש"ספר (תורה) חשוב הוא בפני עצמו", אחד מ"שבעה ספרי תורה"²⁰:

הוצאת ספר תורה היא כמו נסיעת הארון, שאז "ויאמר משה קומה ה' ויפוצו אויבך וינוסו משנאיך מפניך".

וענינו בעבודת כאו"א מישראל (גם בזמן הזה כשהארון גנוז²¹) – שבחי משה שישנו בכאו"א מישראל²² אומר (ממשיך ומגלה) ופועל שיהי' הענין ד"קומה ה'", הוספה (קימה) בכל עניני קדושה, "עשה טוב", וכן הענין ד"יפוצו אויבך וינוסו משנאיך", ביטול ושליטת כל הענינים הבלתי-רצויים, "סור מרע"²³, היינו, שהווצאת ספר תורה

ופועלים בכל השנה כולה (סה"מ תש"ב ע' 49. ועוד).

17) ובפרט שר"ח ניסן הוא "ראשון גו' להרשי השנה", "ראש השנה לרגלים" (ריש מס' ר"ה. שם ד, א), כמו שמח"ת, שהוא הסיים וחותם דראש השנה.

18) ויש לומר – גם על החדשים שלפניו, מהתחלת השנה, כיון שיודעים כבר (ע"פ הלוח) שר"ח ניסן חל בשבת.

19) בהעלותך י"ד, לה.

20) שבת קטז, רע"א.

21) יומא נב, ב. וש"י. רמב"ם הל' ביהב"ח רפ"ד.

22) ראה תניא רפמ"ב. לקו"ת פרשתנו ב, א. ובכ"מ.

23) כולל גם – ובעיקר – הפיכתם לקדושה, שעפ"ז יומתק שהענין דסו"מ ("ויפוצו אויבך") בא לאחרי הענין דע"ט (אף שהסדר הרגיל הוא סו"מ

מפני ש"מתכיפין התחלה להשלמה"³² – "בראשית ברא אלקים גו'".

ובלשון חז"ל (שהובא בהתחלת פירוש רש"י על התורה) "לא הי' צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל ומה טעם פתח בבראשית וכו'", היינו, שהקריאה דשמח"ת היא באופן ד"פתח בבראשית", והקריאה דשבת ר"ח ניסן היא "מהחודש הזה לכם.. מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל".

ויש לומר שהחילוק בין הקריאה דפרשת החודש להקריאה דשמח"ת הוא ע"ד ובדוגמת החילוק שבין ניסן לתשרי (שהמועדים שבו מסתיימים בשמח"ת), כידוע³³ שתשרי ענינו הנהגה טבעית ("פתח בבראשית"), וניסן ענינו הנהגה נסית³⁴ – סדר ההנהגה דישראל שבשבילם (ובשביל התורה) נברא העולם³⁵ (ועד שנשאלת השאלה "מה טעם פתח בבראשית", הרי "לא הי' צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל"), שהנהגה שלהם הוא הנהגה נסית, כמארז"ל³⁶ בפירוש "החודש הזה לכם", "כשבחר ביעקב ובניו קבע להם ראש חודש של גאולה" (גאולה גם מהנהגה טבעית להנהגה נסית).

ועפ"ז יש לבאר החילוק דב' האופנים בהוצאת שלשה ספרי תורה בשמח"ת ובשבת ר"ח ניסן – שבהוצאת שלשה ספרי תורה בשמח"ת נעשית ה"חזקה"

ד. ובהוצאת שלשה ספרי תורה גופא ישנם ב' אופנים (בכללות): (א) חזקה שצריכה להיות וישנה בעבודה התמידית שבכל שנה ושנה ("תמידים כסדרם") – הוצאת שלשה ספרי תורה בשמח"ת, (ב) חזקה שבאה באופן של הוספה ("מוספים כהלכתם") בשנים שיש בהם קביעות מיוחדת²⁸ – (ובנדוד) הוצאת שלשה ספרי תורה בר"ח ניסן שחל בשבת.

והחילוק ביניהם הוא בהתאם לתוכן הקריאה בהשלשה ספרי תורה:

תוכן הקריאה בשלשה ספרים בר"ח ניסן שחל בשבת, מודגש בהקריאה בספר השלישי²⁹ שבו קורין פרשת החודש ע"ד ענינו המיוחד דר"ח ניסן³⁰ – "החודש הזה לכם ראש חדשים וגו'".

ותוכן הקריאה בשלשה ספרים בשמח"ת, מודגש בהקריאה (בספר השני) בהתחלת התורה [שהרי הטעם שקורין בשלשה ספרים (אף שהקריאה מעיקר הדין היא בפרשת וזאת הברכה, וקרבת היום³¹, ב' ספרים בלבד) הוא

(רמב"ם שבעה ערה 3) – שהתוספת כח וחזוק ("חזקה") בכללות העבודה שוללת טירחא בעבודה בענין פשוט ("להיות עומדים עד שיגלול ס"ת"), כדי שהיה הטירחא והיגיעה בענינים נעלים יותר.

28) ולהעיר, שבקביעות שנה זו מודגש ביותר התוקף ד"חזקה" בהמשכת הקדושה – שהתחלת השנה בג' ימים רצופים ("חזקה") דקדושת יו"ט ושבת, ב' ימים דר"ח (ביום חמישי ויום ששי) ויום השבת, ובחול' גם בימים ראשונים וסוכות, ובשמע"צ ושמח"ת – ג"פ ג' ימים רצופים דקדושת יו"ט ושבת.

29) סיום וחותם (מפטיר) הקריאה בכל השלשה ספרים, כנ"ל ערה 10.

30) ששייך גם ל(שבת) ר"ח – מצות קידוש חדשים, ולפרשת ויקרא – שנאמרה בר"ח ניסן (כנ"ל ס"א).

31) רמב"ם הל' תפלה פ"ג הי"ב י"ד (וראה לעיל הערה 6-5).

32) נוסח "מרשות" לחתן בראשית.

33) ראה סה"מ מלוקט ח"ד ע' קצד. וש"נ.

34) כמרומו בשמו של החודש – "ניסן, שבו נעשו נסים לישראל" (פס"ז ולקח טוב בא יב, ב), ולא רק "נסים" סתם, אלא גם "נסי נסים" (נס בתוך נס), כמרומו בב' הנוני"ן ד"ניסן" (ראה ברכות נו, רע"א ובפרש"י והדא"ג מהרש"א שם).

35) פרש"י ר"פ בראשית. ובכ"מ.

36) שמו"ר פט"ו, יא.

אינה (רק) לעבודה בעיניים שלמעלה מהעולם, כמו לימוד התורה שלמעלה מהעולם (שהרי ענין התורה מודגש בגלוי ב"שמחת תורה"³⁹ יותר מאשר בשבת ר"ח ניסן⁴⁰), כי אם, שה"נהגה נסית" נמשכת וחודרת (גם) בעבודה בעיני העולם במעשה בפועל – כמודגש בזה ש"החודש הזה לכם" היא "מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל", היינו, לא ענין של תורה שלמעלה מהעולם⁴¹, כי אם "מצוה" דוקא, מעשה בפועל בעיני העולם; אלא שהעבודה במעשה בפועל בעיני העולם אינה ע"ד הרגיל, כמו הנהגה טבעית, כי אם כמו הנהגה נסית, באופן של הרמה (נס מלשון הרמה)⁴² למעלה מטבעו ורגילותו⁴³.

וענין זה הוא בהדגשה יתירה בשבת ר"ח ניסן דשנת "אראנו 99 לאות" (ובהוספה על "שנת נסים" שלפנ"ז) – כי, בשנה זו הסדר הרגיל ("תמידים

על כללות העבודה ע"פ סדר הרגיל ("תמידים כסדרם"), עבודה באופן של הנהגה טבעית, ובהוצאת שלשה ספרי תורה בשבת³⁷ ר"ח ניסן נעשית "חזקה" על כללות העבודה באופן של הוספה על הסדר הרגיל ("מוספים כהלכתם"), עבודה באופן של הנהגה נסית.

ה. ויש לכאר זה בפרטיות יותר – ע"פ הדיוק בלשון מארז"ל ש"החודש הזה לכם" היא "מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל", "מצוה" דייקא, ולא "תורה"³⁸:

ידוע החילוק בין תורה למצוה – שתורה היא למעלה מהעולם, משא"כ מצוה ענינה ציווי להאדם איך להתנהג בעולם כדי שיהי' החיבור (מצוה מלשון צוותא) דהאדם והעולם עם הקב"ה.

ומזה מובן בנוגע ל"החודש הזה לכם .. מצוה ראשונה" – שהכוונה ב"הנהגה נסית" שבעבודה דחודש ניסן (שעל זה נעשית ה"חזקה" בהוצאת שלשה ספרי תורה בשבת ר"ח ניסן),

39) שמחה הקשורה עם גמר ושלימות קבלת התורה ביוה"כפ, "יום חתונתו", "שניתנו בו לוחות אחרונות" (תענית כו, ב ובפרש"י. שם ל, ב). ועפ"ז י"ל, שהוצאת שלשה ספרי תורה בשמחת עיניה נתינת כח באופן של "חזקה" על לימוד התורה.

ובפרטיות יותר: ג' הספרים הם כנגד ג' עיניים מצבים בלימוד התורה: נצחיות התורה, ההתחדשות שבתורה – "בכל יום יהיו בעיניך חדשים" (פרש"י תבוא כו, טז. ועוד), וההוספה והחידוש בתורה – "תלמיד ותיק עתיד לחדש" (ראה מגילה יט, ב. ועוד). ובסגנון אחר: תושב"כ, תושב"פ וחידושו של תלמיד ותיק.

40) דאף שגם חג הפסח (ענינו העיקרי דר"ח ניסן) קשור עם קבלת התורה כמ"ש "בהוצאת את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה" (שמות ג, יב ובפרש"י – משמור"פ פ"ג, ד), ה"ז לאחרי יצי"מ.

41) וגם לא תורה כפי שהיא א' מהמצוות – מצות תלמוד תורה, שהיא "כנגד כולם" (פאה ספ"א).

42) ראה פרש"י יתרו כ, יז. הסמך במכתב כ"ה אדר שנה זו הערה ד"ה נ"ס כו.

43) כולל גם שלאחרי שהורגל בזה נעשה טבע שני (ראה תניא ספ"ד. פט"ו).

37) להעיר, שהעבודה דיום השבת היא באופן של הנהגה נסית לגבי ששת ימי המעשה, כי, העבודה דששת ימי המעשה היא בל"ט מלאכות דעובדין דחול, הנהגה טבעית, משא"כ ביום השבת העבודה היא בעיני קדושה, ולא עוד אלא ש"כל מלאכתך עשוי", שגם עניני העולם ("מלאכתך") מתעלים לקדושה, ל"מלאכת הארבעים" ("ארבעים מלאכות חסר אחת"), "מלאכת הצדיקים" (ראה סה"מ עת"ר ע' רב. ובכ"מ), שזהו"ע הנהגה נסית. ו"ל שענין זה נעשה ביום השבת באופן של "חזקה" – בג' הדרגות שביום השבת, מעלי שבתא, יומא דשבתא ורעוא דרעוין.

38) כהלשון בהתחלת המאמר "לא הי' צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם", שבהתאם לזה יכולים להמשיך "שהיא התחלת התורה לישראל", וכיו"ב.

(* כולל גם התחזקות בהשמירה והזהירות מכל פרטי הענינים הקשורים לל"ט מלאכות האסורות בשבת, שיש בהם ריבוי הלכות, "הלכתא רבתא לשבתא" (ראה גם תניא (אגה"ק) ב"טו).)

בחדשו והולכת וגדלה עד למעמד ומצב ד"קיימא סיהרא באשלמותא⁴⁷, שייכים לעבודה באופן ד"מוספים כהלכתם", הנהגה נסית באופן של חידוש.

והחידוש דשבת ר"ח הוא בחיבור ב' אופני העבודה ד"תמידים כסדרם" (שבת, העלי' והשלימות "ויכולו"⁴⁸) דימי השבוע) ו"מוספים כהלכתם" (ראש חודש) – שהעבודה באופן של הליכה והוספה (מוספים כהלכתם) נמשכת ופועלת גם בעבודה באופן של סדר תמיד.

והקריאה בספר הא' – "סדר היום" בפרשת ויקרא:

"ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאוהל מועד" – "פי'⁴⁹ ענין קריאה זו היינו הארה והשפעה למשה כדי שעי"ז יוכל לעלות ולבוא אל אוהל מועד". וענינו בעבודת כאו"א מישראל (שהרי "התורה היא נצחית ושייך בחינות אלו גם עכשיו"⁵⁰) – "שיש בכל אדם מבחי' משה .. בחי' דעת שהוא הממשיך בחי' יחוד אור א"ס ב"ה למטה שיהא שורה ומתגלה בנפש האדם שיהא בבחי' אוהל מועד, מלשון ונועדתי .. אותיות ונועדתי, דהיינו לידע את ה' שהוא חיי החיים ואין עוד מלבדו, ע"ד מ"ש⁵¹ ראו עתה כי אני אני הוא, דהגם שמקרא זה נאמר על לעתיד⁵², מ"מ, כח זה יש בכל נפש מישראל לקשר מחשבתו בה' בקשר אמיץ וחזק כמו .. שרואה בעיני

כסדרם") הוא באופן של "נפלאות" (שלמעלה מ"נסים" סתם), ומזה מובן שבשבת ר"ח ניסן ישנה נתינת כח (ובאופן של "חזקה" ע"י הוצאת שלשה ספרי תורה) לעבודה באופן של הנהגה נסית נעלית יותר, ועד לעילוי שבאין ערוך, גם ביחס להנהגה נסית דחודש ניסן בכל השנים.

ו. ויש לומר, שההוספה (בהוצאת שלשה ספרי תורה בשבת ר"ח ניסן לפעול "חזקה") בעבודה באופן דהנהגה נסית מודגשת גם בהקריאה בשלשת הספרים⁴⁴.

הקריאה בספר הג' – "החודש הזה לכם":

על הפסוק "החודש הזה לכם" דרשו חז"ל "משבחר ביעקב ובניו קבע להם ראש חודש של גאולה" (כנ"ל ס"ד), וענינו בעבודה – יציאה (גאולה) מהמדידה והגבלה דהעבודה הרגילה לעבודה באופן של הנהגה נסית.

והמשך הפרשה בענין קרבן פסח, "על שם הדילוג והפסיחה"⁴⁵ – עבודה באופן של פסיחה ודילוג, למעלה ממדידה והגבלה, הנהגה נסית.

הקריאה בספר הב' – "ענין ראש חודש":

ענינו של "ראש חודש" הוא – חידוש והוספה על העבודה שע"פ סדר הרגיל, כידוע שימי השבוע התלויים במהלך החמה ("ויהי ערב ויהי בוקר") שמאירה תמיד ללא שינויים, שייכים לעבודה הרגילה באופן ד"תמידים כסדרם", הנהגה טבעית שהיא באופן ד"לא ישובתו"⁴⁶, וימי החודש התלויים במהלך הלבנה שמתחדשת מידי חודש

47) זהו ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. ועוד. וראה שמו"ד פט"ו, כו.
48) בראשית ב, א. וראה אוה"ת עה"פ.
49) לקו"ת ריש פרשתנו (א, ב ואילך).
50) לקו"ת שם, ג.
51) האוינו לב, לט.

52) כמ"ש לפנ"ז (א, ד) שזהו מ"ש "אני ראשון ואני אחרון" – ולהעיר, שהפסוק "אני ראשון ואני אחרון" (ישעי' מד, ו) הוא בהפסוק פרשת ויקרא.

44) נוסף על האמור לעיל (ס"א) שגם הקריאה דר"ח ופרשת ויקרא שייכים לר"ח ניסן.

45) פרשי' בא יב, יא.

46) נח ת, כב.

להיותם "מתלמידיו של אהרן (ואמרו חז"ל⁵⁹ "כל המלמד כו' מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו") אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה"⁶⁰ – שעבודתם היא בתכלית השלימות דכלות הנפש בהיותם נשמות בגופים דוקא⁶¹.

וזהו תוכן ההוספה והחידוש בעבודה באופן ד"הנהגה נסית" ("החדש"⁶² הזה

באמירתה ע"י כאור"א מישראל בהתחלת כל יום בסמיכות לברכת התורה – דלכאורה, בשביל קיום מצות תלמוד תורה (לאחרי ברכת התורה) מתאים לכאורה יותר אמירת ענין כללי השייך לכל בניו בכל זמן, כמו "שמע ישראל", וכי"ב, משא"כ ברכת כהנים שנתחייבו בה אהרן ובניו ("דבר אל אהרן ואל בניו") – כי, כל בניו הם "בני אהרן", ואמירתם "ברכת כהנים" בכל יום כוללת כל הברכות וההשפעות שבכל היום, החל מהברכה הברכית ד"יהי נועם גו'", "שתשרה שכניה במעשה ידיכם" – כביום השמיני למילואים, שלאחרי ש"וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם", "ברכת כהנים*", יברכך יאר ישא" (שם, כב ובפרש"י), באה הברכה ד"ויברכו את העם", "אמרו והי נועם גו', יהי רצון שתשרה שכניה במעשה ידיכם".

(59) סנהדרין יט, ב. פרש"י במדבר ג, א.

(60) אבות פ"א מ"ב.

(61) בהתאם להציווי שנאמר מיד לאחרי הכלות הנפש דנדה ואביהוא – "יין ושכר אל תשת" ("שתוי יין נכנסו למקדש") "ואל יבוא בכל עת אל הקודש" ("בקרבתם לפני ה'"), שנאמרו בו ביום – שלא תהי' כלות הנפש באופן דפירוד הנשמה מן הגוף ח"ו (ראה בארוכה לקו"ש חכ"ז ע' 116 ואילך. וש"נ).

(62) להעיר שהגימטריא ד"ויקרא" ו"החדש" (חסר וא"ו, כמ"ש בתושב"כ) שוה, מספר ש"יז**.

בשר", מעיין ודוגמת השלימות דלעתיד לבוא⁶³.

וכמודגש בהמשך הפרשיות, בפרשת שמיני, שמיני למילואים הוא ר"ח ניסן (שבו הי' הענין ד"ויקרא אל משה גו'", "כנ"ל ס"א) – "ותצא אש מלפני ה' גו' וירא כל העם וירונו גו'"⁶⁴, השראת וגילוי השכינה⁶⁵, ובהמשך לזה שלימות העבודה ד"בני אהרן נדב ואביהוא"⁶⁶ באופן דכלות הנפש ("וימתו לפני ה'")⁶⁷, ודוגמתו בעבודת כל בניו – שנקראים "בני אהרן"⁶⁸

(53) ובהמשך הענין שם: "וכדי שיבוא ויתגלה בחי' משה שבכל אדם (לבוא לבחי' אוהל מועד) .. צריך לזה המשכת אעדל"ע מלמעלה ע"י המצוות .. להעלות הנפש ולקשרה בה', וזהו ענין ויקרא אל משה, אני הוא הקורא, שהמצוות נק' מצוות המלך .. היו מכבדין את המצוות שהן שלוחו, ושלוחו של אדם כמותו". ועפ"ז יומתק הקשר והשייכות ד"ויקרא אל משה" (דקאי על המצוות) ל"החודש הזה לכם", "מצוה ראשונה שנוצטוו בה ישראל" (ולא תורה שלמעלה מהעולם*, "כנ"ל ס"ה).

(54) שמיני ט, כד.

(55) לאחרי ש"ויברכו את העם", "אמרו והי נועם ה' אלקינו עלינו**", יהי רצון שתשרה שכניה במעשה ידיכם" (שם, כג ובפרש"י).

(56) עליהם נאמר "בקרובי אקדש" (שמיני יו"ד, ג), וכדברי משה לאהרן "הייתי סבור או בי או בך, עכשיו אני רואה שהם (נדב ואביהוא) גדולים ממני וממך" (פרש"י עה"פ).

(57) שם יו"ד, ב. וראה בארוכה אוה"ח ר"פ אחרי. (58) ועפ"ז יש לבאר (בפנימיות הענינים) השייכות דברכת כהנים לכאור"א מישראל, כמודגש

(* ולהעיר מלקו"ת שם, שהצורך בקיום המצוות כדי שיוכל להיות הענין ד"ויקרא אל משה", "אני הוא הקורא אני הוא המדבר", ע"י לימוד התורה, הוא, "מתחת הסתר הנ"ב" – בירידתה בעולם דוקא (וראה לקטן הערה 119).

(** סיום וחותם מזמור צ' בתהלים, שהתחלת אמירתו (ע"פ המנהג לומר המזמור המתאים למספר השנים) ב"א ניסן שנה זו, התחלת שנת התשעים. – ולהעיר, שקביעותו בשנה זו (שר"ח ניסן חל בשבת) ביום השלישי דפ' שמיני, שבשיעור חומש היומי מדובר אודות השראת השכינה בפועל (יתצא אש גו' וירא כל העם גו') ע"י התפלה ד"יהי נועם גו'".

והעיר דפ' שמיני, שבשיעור חומש היומי מדובר אודות השראת השכינה בפועל (יתצא אש גו' וירא כל העם גו') ע"י התפלה ד"יהי נועם גו'".

ושלילת"לעזר"ו]במצותהראשון – יירדוף עד דג'עד

שבהתחלתה וסיימה⁶⁵ מדובר אודות הקשר והשייכות דהנשיא עם כל בני, ויש לומר הרמז בזה, שעבודת כל בני היא באופן של "נשיאות"⁶⁶, למעלה מסדר העבודה ע"ד הרגיל, באופן של הנהגה נסית. ולא עוד אלא שהעבודה באופן של "נשיאות" נמשכת ופועלת גם בעבודה ע"ד הרגיל, ועד שנעשית באופן של קביעות ונצחיות⁶⁷ – "חקות עולם תמיד"⁶⁸, "עולת⁶⁹ תמיד"⁷⁰.

ז. ויש להוסיף, שה"חזקה" בעבודה באופן של הנהגה נסית בהוצאת שלשה ספרי תורה בשבת ר"ח ניסן, היא, גם בנוגע לכיטול ושליטת הענינים הבלתי-רצויים [כמרומו באמירת "ויהי בנסוע

(65) ראה שו"ג הב' להערה 13.

(66) להעיר ש"נהגין מר"ח (ניסן) ואילך לקרות פרשת הנשיא שהקריב בו ביום" (שו"ע אדה"ז א"ח סתכ"ט ס"ט), וע"פ מאד"ל (מנחות בסופה) "כל העוסק בתורת כו' מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כו'", מוכן, שמר"ח ניסן ואילך מקריב כאו"א מישראל קרבן הנשיא.

(67) וי"ל גם באופן של "חזקה" – כיון שענין הנשיאות בהפטורה דפרשת החודש (הפרשה הרביעית מדר' הפרשיות) הוא גם בהמשך להענין ד"כי תשא את ראש בני ישראל" בפרשת שקלים (הפרשה הראשונה דר' הפרשיות), ובפרשת תשא (כשקורין אותה ב"סדר היום"), שעי"ז ישנו ענין הנשיאות ג"פ.

(68) יחזקאל מו, יד.

(69) שם, טו.

(70) ויש לומר, שהמעמד ומצב של נשיאות באופן תמידי מרומו גם ב"ארבעה ראשי שנים", ראש" (שהוא באופן של "נשיאות" לגבי כל הגוף) בזמן – כי, לדעת ר' אלעזר ור' שמעון שא' הזמנים דמעשר בהמה הוא כ"ט אלול, "אמרו בכ"ט באלול ולא אמרו באחד בתשרי (אף שס"ל אחד בתשרי ר"ה למעשר בהמה) מפני שהוא יו"ט ואי אפשר לעשר ביו"ט לפיכך הקדימוהו בכ"ט באלול", וקבע כ"ט אלול זמן מעשר בהמה בגלל שייכותו לר"ה למעשר בהמה (משאי"כ שאר הזמנים דמעשר בהמה, הן לדעת ר"א ור"ש והן לשאר הדעות, שנקבעו בגלל טעמים אחרים (ראה בכורות נו, ב ואילך)), ונמצא, שהתחלת השנה (אחד בתשרי) הוא ראש השנה, וגם סיום השנה (כ"א באלול) שייך לר"ה, ועי"ז נעשה מעמד ומצב ד"ראש" (נשיאות) בכל השנה כולה.

לכם" – שבעבודת או"א מישראל נעשה הענין ד"ויקרא⁶² אל משה וידבר ה' אליו מאוהל מועד", ועד לשלימות העבודה באופן של כלות הנפש. ועוד ועיקר – שההוספה והחידוש בעבודה באופן דהנהגה נסית נעשה באופן של קביעות ונצחיות, כמ"ש בהמשך הפרשה⁶³ "ולא תשבת מלח ברית אלקיך", "ברית כרותה למלח"⁶⁴, כברית שקיימת לעד ולעולמי עולמים.

ויש לומר, שהקריאה בג' הספרים היא לא רק "חזקה" על העבודה באופן של הנהגה נסית, אלא גם ג' אופנים-דרגות בעבודה דהנהגה נסית: (א) הקריאה דפרשת החודש – כללות הענין דהנהגה נסית, (ב) הקריאה דשבת ר"ח – הפעולה דהנהגה נסית (ר"ח) על ההנהגה הרגילה (שבת), (ג) הקריאה דפרשת ויקרא – שהנהגה נסית נעשית דבר רגיל וקבוע באופן נצחי.

וענין זה מרומו גם בהפטורה (סיום וחותם הקריאה בכל השלשה ספרים) –

– ואולי י"ל שמספר זה (שי"ז) רומז על ש"י** עולמות – השכר דקיום התומצ"צ בעולם, שנמשכים ומתגלים בז' ימי בראשית*** – הקשורים עם דרגת התורה השייכת לעולם, כדרשת חז"ל ש"חצבה עמודי שבעה" קאי על שבעה ספרי תורה ושבעת ימי בראשית (שבת שם). סנהדרין לח, סע"א (הובא בפרש"י משלי ט, א) – וע"ד "מצוה ראשונה כו" (ולא תורה שלמעלה מהעולם, כנ"ל ס"ה).

(63) ב, יג.

(64) פרש"י עה"פ.

חובה, ע"ש עבודת כוכבים" (שם ובפרש"י). ובחצות השני – "ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה ג' ובכל אלהי מצרים אנעשה שפטים" (בפרשת החודש – בא יב, יב) הם באופן ד"דירק", אותיות "ויקרא" – לא באופן ד"ויקרא", "לשון חיבה", אלא באופן ד"ויקרא", "לשון ערא" (פרש"י ר"פ ויקרא).

** "יקרא" ד"ויקרא" – בגימטריא ש"י (ראה לקו"ת נשא כג, ג).

*** שנחלקים לששת ימי המעשה ויום השבת (ראה תודה חצבה סנהדרין שם) – ו' וא' שבתיתב (ויקרא) א'.

ולהעיר, שסיום וחותרם פרשת החודש בפסוק⁷⁷ "בכל מושבותיכם תאכלו מצות", שבזה מרומז הביטול והשלילה בתכלית דכל הענינים הבלתי-רצויים שמצד היצה"ר שנקרא "חמץ"⁷⁸, עד ש"בכל מושבותיכם" (לא רק בירושלים⁷⁹, שלימות היראה⁸⁰) לא נשאר אלא "מצות", כמ"ש⁸¹ "את רוח הטומאה (יצה"ר"⁸²) אעביר מן הארץ"⁸³.

בהקריאה דראש חודש – כמארז"ל⁸⁴ בנוגע לקרבנו של ראש חודש (הקריאה דר"ח) "הביאו כפרה עלי שמעטתי את הירח", שבזה נכללת גם הכפרה על כל הענינים הבלתי-רצויים שנעשו כתוצאה ממיעוט הירח⁸⁵, ועד לשלימות הכפרה באופן ש"זדונות נעשו לו זכויות"⁸⁶, ועד לזכויות ממש⁸⁷ – ע"ד ובדוגמת התיקון דמיעוט הירח לעתיד לבוא, כמ"ש⁸⁸ "והי' אור הלבנה כאור החמה".

מפרד"א פמ"ח) "חמש אותיות נכפלו (ובניהם נו"ן, כפופה ופשוטה) וכולן לשון גאולה" (ראה ספר הליקוטים שם ע' תתנה).

(77) בא יב, ב.

(78) ראה ברכות ז', א ובפרש"י. ר"ה ג, סע"ב ובפרש"י. לקו"ת צו יג, ג. ובכ"מ.

(79) שמוה למדו "פרט למעשר שני וחלות תודה" שאינם ראויים ליאכל בכל מושבותיכם, אלא בירושלים (מכילתא ופרש"י עה"פ).

(80) לקו"ת פ' ראה כט, ד. ובכ"מ.

(81) זכר יג, ב.

(82) פרש"י עה"פ.

(83) ולהעיר מ"סדר קרבן פסח" (שאוורים במקום הקובת הפסח שדיניו נתבארו בפרשת החודש) שסימו וחותמו בענין שהוא היפך הטוב ("ואם הפסח נמצא טריפה כו") – דיש לומר שבוה מרומזת השלימות אתהפכא חשוכא לנהוודא (וראה בארוכה לקו"ש ערב פסח תשמ"ט).

(84) חולין ס, ב.

(85) ראה סה"מ קונטרסים ח"א קצב, א ואילך.

ועוד.

(86) יומא פו, ב.

(87) ראה תניא פ"ז. ובכ"מ.

(88) ישעי' ל, כו.

הארון גו' ויפוצו אויבך גו'" בהוצאת ספר תורה, ועאכו"כ ג' ספרי תורה (כנ"ל ס"ג)] – שמתהפכים לטוב, אתהפכא חשוכא לנהוודא.

וענין זה מרומז בהקריאה בכל השלשה ספרים, וגם (בסיומם וחותרם) בהפטורה:

בהקריאה דפרשת החודש, "החודש הזה לכם ראש חדשים" ("ראש חודש של גאולה") – שב"שמות החדשים שעלו עמהם מבבל"⁷¹ נקרא בשם "ניסן", שיש בו ב' נוני"ן, שרומז על "נסי נסים"⁷², ויש לומר, שרומז גם על הפיכת הנפילה (ר"ת נוי"ן)⁷³ דגלות (כמ"ש⁷⁴ "נפלה גו") ל"נסי נסים"⁷⁵ דגאולה⁷⁶.

(71) ירושלמי ר"ה פ"א ה"ב. ועוד. – ולהעיר שגם בזה מרומז הענין דאתהפכא חשוכא לנהוודא, שמבבל (גלות) עלו עמהם שמות החדשים (החל משמו של ראש חדשים, חודש של גאולה).

ראה לעיל הערה 34.

(72) להעיר, שה"ספר (תורה) .. בפני עצמו

ד"ויהי בנסוע* הארון" (כנ"ל ס"ג) נעשה ע"י "סימניות מלמעלה ולמטה" שהם "כמין נון" הפוכין", "כי הנו"ן .. מורה על הנפילה, וע"כ הם הפוכים שיתהפך הנפילה לטוב" (הדא"ג מהרש"א שבת שם). וראה הערה 75.

(74) עמוס ה, ב.

(75) ויומתק יותר ש"ניסן" מתחיל בנו"ן כפופה ומסיים בנו"ן פשוטה – ע"ד המבואר בשל"ה (מס' תענית רו, א"ב) בענין י"א פסוקים שמתחילים בנו"ן כפופה ומסיימים בנו"ן פשוטה, שנו"ן כפופה הו"ע הנפילה, ונו"ן פשוטה הו"ע הקימה (ע"ד מ"ש סומך נופלים**), ע"י נוי"ן שערי בינה (וראה ספר הליקוטים (דא"ח להצ"צ) ערך אותיות ע' תתנו"ט). ויש לומר, שב' הנוני"ן (כפופה ופשוטה, כב"ניסן") ב"יא פסוקים, רומז לבחי' "אחד עשר" שלמעלה מעשר ספירות, "אנת הוא חד ולא בחושבן" (ראה בארוכה סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 389. ושי"ן), שעל ידו נעשית ההפיכה מנפילה (גלות) לקימה (גאולה). (76) להעיר ממארז"ל ("יש' ר"פ לך לך –

(* להעיר שבתיבת "בנסוע" יש אותיות "נס" (ראה שוה"ג להערה 57).

(**) להעיר שי"נס הוא ב' אותיות נ' ס', ג' מורה על נפילה וס' מורה על סמיכה ועוד מהנפילה" (לקוטי לוי"צ לחי"א ע' קפא. וראה תורת מנחם – תפארת לוי"צ בראשית אות טו).

ישעיי (מלשון ישועה⁹⁶) ש"כולי נחמתא"⁹⁷, עכצ"ל, שרומז על השלימות דאתהפכא חשוכא לנהורא, ומודגש בגילוי בהסיום בדבר טוב הנראה והנגלה עי"ז שחוזרים וכופלים הפסוק שלפניו⁹⁸, "והי מידי חודש בחדשו ומידי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתחוות לפני אמר ה'".

ח. ע"פ האמור לעיל שבהוצאת ג' ספרי תורה בשבת ר"ח ניסן נעשית "חזקה" על כללות העבודה באופן של הנהגה נסית (למעלה מהטבע והרגילות) – יש לכאר ב' הדעות בלימוד הלכות הפסח קודם הפסח, "שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם הפסח שלושים יום, ר' שמעון בן גמליאל אומר שתי שבתות"⁹⁹.

ובהקדמה:

אף שההלכה היא ש"שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם הפסח שלושים יום"¹⁰⁰, דלא כדעת רשב"ג, מ"מ, נוסף לכך שבנוגע לכל הפלוגות אמרו חז"ל ש"אלו ואלו דברי אלקים חיים"¹⁰¹ (גם הדעה שאין הלכה כמותה), ובפרט בנוגע לעבודה הרוחנית בנפש האדם שיכולים וצריכים ללמוד ולקיים ההוראה גם מהדעות שבמעשה בפועל אין הלכה כמותם¹⁰², יש לומר שבנדו"ד יכולים לקיים ב' הדעות גם במעשה בפועל.

ובפשטות – שהתחלת הלימוד בהלכות החג היא שלושים יום לפני

ולהעיר, שבחיבור דשבת (השלימות דימי השבוע התלויים במהלך החמה) ור"ח (שתלוי במהלך הלבנה) מרומז מ"ש "והי אור הלבנה כאור החמה".

ובהקריאה דפרשת השבוע, פרשת ויקרא – שבה מדובר גם אודות קרבנות שמכפרים על ענינים בלתי-רצויים, ועד סיום וחותרם הפרשה הוא "לאשמה בה"⁹⁹, שרומז על השלימות דאתהפכא חשוכא (אשמה) לנהורא⁹⁰, ומרומז גם במ"ש⁶³ "וכל קרבן מנחתך במלח תמלח גו", כידוע ש"מלח" "ממרק ומבשם מרירו לאטעמא"⁹¹, שזהו"ע אתהפכא חשוכא לנהורא.

וכן בהפטורה דפרשת החודש (סיום וחותרם הקריאה בכל השלשה ספרים) – שנוסף לכך שבאה לאחרי ההפטורה דפרשת פרה (אף שפרשת החודש, ר"ח ניסן, קודמת לשריפת הפרה (בשני בניסן)) כדי "להזהיר את ישראל לטהר שיעשו פסחיהן בטוהרה"⁹², מדובר בהפטורה עצמה אודות ענין הכפרה, "הוא (הנשיא) יעשה את החטאת גו' לכפר בעד בית ישראל"⁹³, "וחטאת את המקדש .. וכפרתם את הבית"⁹⁴.

ולאחרי ההפטורה דפרשת החודש מוסיפים (בשבת ר"ח ניסן) פסוק (ראשון ו) אחרון מהפטורת שבת ר"ח, הפסוק האחרון בספר ישעיי, שבו מדובר בענין בלתי-רצוי ("והיו דראון לכל בשר"), אלא שלהיותו סיום וחותרם ("הכל הולך אחר החיתום"⁹⁵) ספר

96) פרש"י ומצו"ד ישעיי מט, א. זח"ב קעט, סע"ב.

97) ב"ב יד, ב.

98) ראה פרש"י סוף איכה.

99) פסחים ו, סע"א ואילך. וש"נ.

100) טושו"ע ואדה"ז או"ח ר"ס תכט.

101) עירובין יג, ב. וש"נ.

102) ראה (לדוגמא) לקו"ת נציבים מה, סע"א

(בענין שופר יעל פשוט). לקוטי לוי"צ אג"ק ע' שה

(בענין שמינית שבשמינית). ועוד.

89) ולהעיר ממ"ש בהפטורה דפרשת ויקרא – "מחיתו כעב פשעין וכענן חטאתין שובה אלי כי גאלתיך" (ישעיי מד, כב).

90) ראה לקו"ש ח"ז ע' 24 ואילך.

91) זח"א רמא, ב. וראה בארוכה לקו"ת פרשתנו ג, סע"ד ואילך.

92) פרש"י מגילה כט, א (ד"ה פרה אדומה).

93) יחזקאל מה, ז.

94) שם, יח"ב.

95) ברכות יב, א.

ולהתבונן ולעשות חשבון-צדק האם נתינת צרכי החג היתה באופן המתאים, "כדבעי ל' למהוי"¹⁰⁸, או שיש מקום וצורך להוסיף בזה עוד יותר.

ונוסף לזה, גם לאחר נתינת צרכי החג "כדבעי ל' למהוי", מעשר, ועד לחומש (מצוה מן המובחר¹⁰⁹) – צריך לעשות חשבון שלפני-ערך ההוספה בברכתו של הקב"ה בימים שבניתיים, גדל גם הסכום המעשר או חומש, ובמילא, צריך להוסיף יותר בנתינת צרכי החג. ויתירה מזה: ע"פ מארז"ל¹¹⁰ "עשר בשביל שתתעשר" – יכול וצריך להוסיף בנתינת צרכי החג (נוסף על המעשר והחומש) עוד לפני ההוספה בברכתו של הקב"ה, וככל שירבה להוסיף בנתינת צרכי החג, תגדל יותר ברכתו של הקב"ה בעשירות מופלגה (כמדובר בארוכה לפני¹¹¹).

וכל זה – גם בימים שלפני¹¹² ר"ח ניסן; ועאכ"כ מ"ר¹¹³ ניסן¹¹², שאז נעשה החידוש בעבודה באופן של הנהגה נסית – צריך להוסיף בנתינת צרכי החג יותר מטבעו ורגילותו¹¹³ (כולל גם טבע ורגילות דקדושה)¹¹⁴, כלומר, ליתן יותר

החג, וכשמתקרבים יותר לחג, "שתי שבתות" לפני החג, צריכים להוסיף בלימוד הלכות החג באופן נעלה יותר, הן בכמות הזמן והן באיכות הלימוד.

ויש לומר הביאור בזה ע"פ המבואר בהמשך דברי הגמרא⁹⁹ "טעמא דרשב"ג .. משה רבינו עומד בראש החודש ומזהיר על הפסח, שנאמר החודש הזה לכם ראש חודשים"¹⁰³ – שבזה מרומז שהענין ד"החודש הזה לכם ראש חודשים" (הנהגה נסית) מהוה נתינת-כח להוספה בלימוד הלכות הפסח¹⁰⁴ מ"ר"ח ניסן ("שתי שבתות") באופן נעלה יותר¹⁰⁵ מהתחלת הלימוד שלושים יום לפני החג, ע"ד ובדוגמת ההוספה דהנהגה נסית ב"ר"ח ניסן לגבי הנהגה טבעית שלפני¹⁰⁶.

ט. וכשם שהדברים אמורים בנוגע ללימוד הלכות הפסח, כן הוא גם בנוגע לנתינת חטים לפסח וכל צרכי הפסח להנצרכים¹⁰⁷ – שהתחלת ההתעסקות בנתינת צרכי החג היא שלושים יום לפני החג, ו"שתי שבתות" לפני החג (מ"ר"ח ניסן) צריכים להוסיף בזה עוד יותר, ובהתאם להנתינת כח דר"ח ניסן – באופן של הנהגה נסית, יותר מטבעו ורגילותו.

ובפרטיות יותר:

גם לאחר ההתעסקות משך זמן בנתינת צרכי החג, צריך כאו"א לחזור

(103) ולהעיר, שענין זה מודגש ביותר בקריאת פרשת החודש בשבת שבו חל ר"ח ניסן.

(104) והוספה זו היא בב' הקיץ שבכללות העבודה: לידע את המעשה אשר יעשו – "עשה טוב", ואלה אשר לא תעשינה – "סור מרע".

(105) "מוהיר על הפסח" – גם מלשון זוהר ואור.

(106) כולל גם בפורים – ש"מפורים ואילך ידרשו הלכות פסח" (שו"ע אדה"ז שם) – שאפילו הנו שבו מלוש בטבע.

(107) שו"ע אדה"ז שם ס"ה.

(108) ראה כתובות סז, רע"א.

(109) רמב"ם הל' מתנות עניים פ"ז ה"ה. טושו"ע יו"ד ר"ס רמט.

(110) שבת קיט, א. ושי"ג.

(111) שיחת יום ג', כ"ו אדר – למשתתפים בקרן לטובת "מחנה ישראל".

(112) ובהדגשה יתירה בר"ח ניסן שחל בשבת, החיבור דשבת ור"ח, חמה ולבנה (כנ"ל ס"ו) – שנוסף לכך שעבודת כאו"א מישראל היא בבחינת מקבל, "לבנה", מודגשת גם עבודתו בבחינת משפיע, "חמה", ובנדודי, ע"י השתדלותו בנתינת צרכי החג.

(113) והוספה זו היא בב' הקיץ שבכללות העבודה: קיום מצות הצדקה – עשה טוב, והאתכפיא לשנות טבעו ורגילותו – (ע"ד) סור מרע (וראה הערה הבאה).

(114) ועד שגם די שמואל (גבורה וצמצום), די כהה (כמ"ש בתפילין "ידכה" בכ"ף כפופה), נותנת צדקה באופן של הרחבה, כמו יד ימין ("ידך" בכ"ף

ממעשר ויותר מחומש, ועד – בלי גבול¹¹⁵. יהודה¹²¹: קרבנו נחשון בן עמינדב למטה

הטעם שבקרבנו של נחשון נאמר "למטה יהודה", ולא "נשיא (לבני) יהודה", כבשאר השבטים, הוא, כדי להדגיש שהקריב ראשון לא רק בגלל היותו נשיא דשבט יהודה, אלא מפני מעלת עצמו¹²², כמודגש בשמו – "למה נקרא שמו נחשון, על שם שירד תחילה לנחשול שבים"¹²³, מעלת המסירתו נפשו¹²⁴, שזוהי העבודה ד"בכל מאדך"¹²⁵, למעלה ממדידה והגבלה, הנהגה נסית.

וענין זה מודגש במיוחד בנתינת הצדקה באופן שלמעלה ממדידה והגבלה, כדרשת חז"ל¹²⁶ "בכל מאדך, בכל ממונדך" – כמרומז בשם "נחשון (בן) עמינדב", מלשון נדיבות, "נדבה ורחו"¹²⁷, "ידיבנו לבו"¹²⁸, "כל נדיב לבו יביאה"¹²⁹ (שהנדיבות נמשכת ובאה במעשה בפועל), ועד לנדיבות שאין למעלה ממנה (שהרי אם יש נדיבות למעלה ממנה, אינה נדיבות בשלימותה), למעלה ממדידה והגבלה – באופן של הנהגה נסית.

ןלהעיר גם משלימות העבודה בר"ח ניסן (הנהגה נסית) אצל "נדב"¹³⁰

ויש להוסיף, שע"פ האמור לעיל (ס"ה) שב"החודש הזה לכם" מודגשת "מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל", ה"ז קשור במיוחד עם מצות הצדקה (נתינת צרכי החג להזקוקים), ש"שקולה כנגד (וכוללת) כל המצוות"¹¹⁶, ו"בכל תלמוד ירושלמי היא נקראת בשם מצוה סתם מפני שהיא עיקר המצוות מעשיות ועולה על כולנה"¹¹⁷ – ע"ד ובדוגמת "החודש הזה לכם", "מצוה ראשונה (גם) מלשון "ראש", שכולל כל האברים, מצוות, "אברין דמלכא"¹¹⁸) שנצטוו בה ישראל, ולא עוד אלא שעל ידה ניתוסף גם בלימוד התורה¹¹⁹ (ובפרט לימוד שהזמ"ג – הלכות הפסח), כיון שע"י הצדקה נעשים מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה¹²⁰.

י. ויש לומר, שההוספה בכללות העבודה באופן של הנהגה נסית בר"ח ניסן קשורה גם עם הנשיא שהקריב בו ביום – ויהי המקריב ביום הראשון את

פשוטה, שמורה על גודל ההמשכה והשפעה למטה, שמהפכת הכ"ף כפופה*).

115) ראה תניא אגה"ת פ"ג (צג, א). אגה"ק סוס"י (קטו, סע"ב ואילך). נת' בארוכה בלקו"ש חכ"ז ע' 217 ואילך.

116) ב"ב ט, א. ירושלמי פאה פ"א ה"א.

117) תניא פל"ז (קמח, ב).

118) ראה תקו"ז ת"ל (ער, סע"א). הובא בתניא

פ"ד. רפכ"ג. ועוד.

119) וע"ד מ"ש (ישע"י סג, א) "אני מדבר

בצדקה", ש"ע"י צדקה וגמ"ח שהאדם עושה נמשך להיות בעסק תורתו בחי' אני מדברי", שזהו"ע ד"ויקרא אל משה", "אני הוא הקורא אני הוא המדבר" (לקו"ת פרשתנו ב, ב).

120) תו"א בראשית א, ב. וראה אוה"ת

בראשית (כך ו) תתרכו, ב.

* ע"ד הפיכת הנו"ן כפופה ע"י הנו"ן פשוטה שב"ניסן". כנ"ל הערה 75.

121) נשא ז, יב.

122) ראה אוה"ח עה"פ.

123) מדבר"ר פ"ג, ז.

124) ושיין גם למטה יהודה – ענין ההודאה

והביטול.

125) ואתחנן ו, ה.

126) ברכות רפ"ט. ספרי ופרש"י עה"פ.

127) ויקהל לה, כא. וראה רמב"ם סוף ה'ל'

שמיטה ויובל.

128) תרומה כה, ב.

129) ויקהל לה, ה.

130) להעיר ש"נפשו (של נדב) היתה משרש

זקנו, עמינדב אבי אלישבע אמו, ולקח ממנו שלשה אותיותיו האחרונות, והם נדב" (שער הגלגולים הקדמה ל"ג).

לים סוער¹³⁷, "נחשול שבים"¹³⁸ ("און וויפל איז אַ שייער דערצו"?...), מתהפך לים הגאולה – "מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים"¹³⁹.

יא. ויה"ר שהחלטה טובה שקיבל ויקבל כאו"א בשבת ר"ח ניסן להוסיף בכל עניני העבודה, כולל ובמיוחד בעניני חג הפסח (שתי שבתות לפני הפסח), בלימוד הלכות הפסח ונתינת צרכי הפסח לכל הזקוקים, באופן של הנהגה נסית – תמרה ותזרו ותביא תיכף ומיד את השכר דהנהגה הנסית ע"י הקב"ה, החל מהנס העיקרי דגאולה האמיתית והשלימה, שאז יקיימו כל בני"י הלכות הפסח בשלימותן¹⁴⁰, החל מהקרבן קרבן פסח בי"ד בניסן, ואכילתו בליל ט"ו ניסן, באופן ד"כולנו מסובין", שכל בני"י מסובין (דרך

ואביהוא" (כנ"ל ס"ו). ויש לומר (בהפירוש ד"נדב ואביהוא" בעבודת כאו"א מישראל), ש"הוא" ד"אביהוא" קאי על "נדב" שלפניו, היינו, ש"נדב" (ענין הנדיבות) הוא ה"אב" ("אבי") שממנו באים כל עניני העבודה באופן של הנהגה נסית].

ויש להוסיף, שהנהגה נסית ד"המקריב ביום הראשון.. נחשון בן עמינדב למטה יהודה" היא גם בביטול והפיכת הענינים הבלתי-רצויים¹³¹ – שע"י המסירת-נפש "שירד תחילה לנחשול שבים", נתבטל ה"נחשול שבים", ועד שנקרע הים, היינו, שנתבטל ההעלם וההסתור ד"ים" (שלא יתגלה הכח האלקי שבנבראים, אלא יהי' באופן ד"טובעו בים סוף"), ולא עוד אלא שמתהפך לקדושה, ים שלמעלה מיבשה, הגילוי דבחי' עלמא דאתכסיא (ים) שלמעלה מעלמא דאתגלייא (יבשה)¹³², שעיי"ז נשלם הענין דיציאת מצרים¹³³, יציאה מכל המיצרים והגבולים.

ועד"ז בנוגע לענין הצדקה (ענינו של "נדב", נדיבות לב) – "כפר לצדקה"¹³⁴, מלשון כפרה¹³⁵, שעיי"ז מתבטלים כל הענינים הבלתי-רצויים, ועד שמתהפכים לטוב, ועוד ועיקר – "גדולה צדקה שמקרב את הגאולה"¹³⁶, ביטול הגלות, ועד להפיכתו לגאולה, שים הגלות שנמשל

137 ראה תו"א ר"פ נח. סה"מ מלוקט ח"א ע' רעג ואילך. וש"י.

138 וההגנה מזה (בזמן הגלות) נעשית ע"י התומ"צ (ראה אבות פ"ד מ"א. סוטה כא, א), ובמיוחד ע"י הצדקה (כללות כל המצוות) – כמרומו ב"כפר לצדקה", ש"כפר" בגימטריא שלש מאות, שרומז על "שלש מאות אמה" אורך התיבה** (נח ו, טו), שעל ידה היתה ההגנה רנח מפני מי המבול.

139 ישע"י יא, ט. רמב"ם בסיום והותם ספרו "משנה תורה".

140 ועפ"ז י"ל שהגאולה אינה בתורת "שכר" על עבודת בני"י בהכנות לחג הפסח (לימוד ההלכות ונתינת צרכי החג), אלא דבר המוכרח לקיום ציווי הקב"ה בתורה להקריב הפסח.

(* ר"ת "אלקינו מלך העולם" (לקו"ש ח"א ע' 10. ועוד). שרומז על המשכת וגילוי האל"ף, אלפון של עולם, שני"ז נעשה מי'גולה" "גאולה" (ראה ויק"ר ספ"ב. לקו"ת בהעלותך לה. ג. ובכ"מ). (** ושאר מדותי, "חמישים אמה רחבה ושלושים אמה קומתה" – יש לומר, ש"חמישים" רומז על הנו"ן דניסן (נו"ן ארוכה שמהפכת הנו"ן כפופה, כנ"ל הערה 57, וישלושים" רומז על ההכנה ד"שלושים יום לפני הפסח" – ענין הגאולה ועצ"ע.

131 ראה לעיל ס"ז.

132 ראה תו"א בשלה סב, א ואילך. ובכ"מ.

133 ראה לקו"ש ח"ב ע' 34. וש"י.

134 פרש"י ב"ב יו"ד, ב (ד"ה א"ל ככי תשא).

135 ועד לשלימות הכפרה – כמ"ש בפרשתנו

(א, ד) "ונרצה לו לכפר עלי", ש"אין זו כפרת נפשו,

אלא לכפר לפני ה', להיות נחת רוח לקונו" (תניא

אגה"ת פ"ב).

136 ב"ב יו"ד, א. וראה תניא פל"ז (מח, ב).

הי' תהא שנת אראנו נפלאות –
 "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו
 נפלאות" ¹⁵¹, ובאופן ש"בהווייתה
 תהא" ¹⁵², בכל התוקף והנצחיות, גאולה
 שאין אחרי' גלות ¹⁵³.

ובכל זה נעשה התוקף ד"חזקה"
 ע"י הוצאת שלשה ספרי תורה והקריאה
 בשלשת הספרים וההפטורה על שלשתם
 בענינים הקשורים עם הגאולה –
 שנעשה התוקף ד"חזקה" ע"י פס"ד
 התורה (ג' ס"ת), שבסמיכות זמן
 להוצאת השלשה ספרי תורה (לפני
 הוצאת הספר תורה בזמן המנחה ¹⁵⁴)
 מתגלה הארון ("ויהי בנסוע הארון")
 והס"ת בביהמ"ק השלישי (ש"בנוי ¹⁵⁵
 ומשוכלל יגלה ויבוא מן השמים,
 שנאמר ¹⁵⁶ מקדש אדני כוננו ידיך" ¹⁵⁷),
 בגאולה השלישית, עלי' נאמר ¹⁵⁸ "ביום
 השלישי יקימנו ונחיי' לפניו".

ובלשון הכתוב בסיום וחותם
 ההפטורה: "והי' מידי חודש בחדשו
 ומידי שבת בשבתו (החל משבת ר"ח
 זה ¹⁵⁹) יבוא כל בשר להשתחוות לפני

עמינדב) הקריב קרבנו ב"ח ניסן על שלשת
 המלוכה", החל מהמלכות דיהודה (שהמליכו אביו
 על אחיז), והמשכה ע"י מלכי בית דוד שעמדו
 ממנו, עד למלך המשיח (ראה במדב"ר פי"ג, יד).

(151) מיכה ז, טו.
 (152) ראה ברכות יג, א. מגילה ט, א. שם יז,
 רע"ב. בכורות ד, ב. ובכ"מ.

(153) מכילתא בשלח טו, א. הובא בתור"ה ה"ג
 ונאמר – פסחים קטז, ב.

(154) וכמוזמו גם בהפרשה שמתחילין לקרוא
 בזמן המנחה – פרשת צו – "אין צו אלא לשון זירוח
 מיד ולדורות" (פרש"י ר"פ צו).

(155) פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.
 (156) בשלח טו, יז.

(157) ועד"ז בנוגע לפעולתם של ישראל (גם)
 בבנין ביהמ"ק השלישי – "מעשה ידיו (בשתי
 ידים) כונוהו".

(158) הושע ו, ב.
 (159) ראה יל"ש ישעי' בסופו (רמז תקג): "הרי

שחל ר"ח להיות בשבת... באים שני פעמים, אחד
 של שבת ואחד של ר"ח".

חירות ¹⁴¹) על שולחנו של אביהם
 המלך ¹⁴², מלך מלכי המלכים הקב"ה,
 בעיר הבירה, ירושלים עיר הקודש,
 ובהיכל המלך, ביהמ"ק השלישי.

ועוד והוא העיקר – שהגאולה
 האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו
 באה תיכף ומיד, ביום הש"ק פרשת
 ויקרא, ר"ח ניסן, שנת ה'תנש"א, הי' תהא
 שנת אראנו נפלאות:

יום הש"ק – מעין ודוגמא והכנה
 ל"יום שכולו שבת ומנוחה לחיי
 העולמים" ¹⁴³ (כמ"ש בברכת המזון
 דסעודות יום השבת),

פרשת ויקרא, ויקרא אל משה
 וידבר ה' אליו מאהל מועד –
 ששלימותו תהי' בבית המקדש השלישי,
 שהוא גם משולש ("חזקה") כיון שכולל
 גם בית ראשון ובית שני ¹⁴⁴,

ר"ח ניסן – "ראש חודש", שענינו
 חידוש הלבנה, ודוגמתו בישראל
 (שדומין וללבנה ומונין ללבנה ¹⁴⁵)
 "שהם עתידים להתחדש כמותה" ¹⁴⁶,
 ו(ר"ח) "ניסן", (ראש) חודש של
 גאולה, "בניסן נגאלו ובניסן עתידין
 להגאול" ¹⁴⁷,

שנת ה'תנש"א – "תנשא" בה"א
 הידיעה, "תנשא מלכותו" ¹⁴⁸ ד"דוד
 עבדי נשיא להם לעולם" ¹⁴⁹, דוד מלכא
 משיחא ¹⁵⁰,

(141) רמב"ם הל' חמץ ומצה פ"ז ה"ז. שו"ע
 אדה"ז או"ח סתע"ב ס"ז.

(142) ראה ברכות ג, סע"א.

(143) תמיד בסופה.

(144) ראה זח"ג רכא, א.

(145) ראה סוכה כט, א. ב"ר פ"ו, ג. אוה"ת

בראשית ד, סע"ב ואילך. ועוד.

(146) נוסח ברכת "קידוש לבנה" (סנהדרין מב,
 א).

(147) ר"ה יא, רע"א. שמו"ר פט"ו, יא.

(148) בלק ז, ד ובפרש"י.

(149) יחזקאל לו, כה.

(150) משבט יודה, שהנשיא שלו (נחשון בן

חדש¹⁶³ על גאולתנו ועל פדות נפשנו, ברוך אתה ה' גאל ישראל"¹⁶⁴.

(163) ראה של"ה שבהערה 75: "נר"ן כפופה .. שירה חדשה הנקבה, ונר"ן פשוטה שיר חדש".
(164) לשון עבר דייקא, כיון שהברכה היא על הגאולה ממצרים ("אשר גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים"). – ויש לומר, שכיון שחתימת הברכה באה לאחרי ובסמיכות ממש להבקשה על הגאולה העתידה, ה"ה כוללת גם הגאולה העתידה כפי שנעשית (לא בלשון עתיד, ולא רק בלשון הווה, "גואל ישראל", אלא גם) בלשון עבר, "גאל ישראל"^{*}, כיון שהיתה כבר בריגע שלפניו.

(* ואולי י"ל שמרומו גם בפתיחת הברכה (שהיא מעין חתימה) "אשר גאלנו" – שרומו גם להגאולה העתידה (שבחמשך הברכה) כפי שהיא בלשון עבר. ועפ"ז יומתק הקדימה ד"אשר גאלנו" לפני "וגאל את אבותינו" – שהקדימה אלינו ("גאלנו" היא (לא רק בגלל שאנו מרגישים ש"אילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים הרי אנו כו' משועבדים היינו". אלא גם ו)בעיקר מפני שאי (גם) על גאולה העתידה (כפי שהיא בלשון עבר) שתהי' לנו ("גאלנו"). ולאח"ז (ועי"ז) גם "לאבותינו".

אמר ה'", בבית המקדש השלישי (השלימות ד"אוהל מועד"), שחנוכתו תהי' בר"ח ניסן, כמ"ש בהפטורה "בראשון באחד לחודש תקח פר בן בקר וחטאת את המקדש", וממשיך לבאר פרטי הענינים ד"חנוכת המזבח בימי המלך המשיח כשיבנה בית שלישי"¹⁶⁰.

ובדרך ממילא, בבוא י"ד ניסן, נהי' כולנו (בתוככי כל בני", וכל בני" שבכל הדורות) בביהמ"ק השלישי, "שמחים¹⁶¹ בבנין עירך וששים בעבודתך, ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים אשר יגיע דמם על קיר מזבחך"¹⁶² לרצון, ונודה לך שיר

(160) רמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ב הי"ד.
(161) נוסח ברכת "אשר גאלנו" בהגש"פ (מפסחים שם).
(162) כלשון הכתוב בפרשתנו (א, טו) "ונמצה דמו על קיר המזבח".